

KU 71/13

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa
tel.: (+48) 022 392-31-17; fax: (+48) 022 392-31-20

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

KR-51-17/13/KBU
W/2956/13

Warszawa, 2013.01. 28

**Pan
Piotr ZIENTARSKI
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu RP**

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 10.01.2012 r., znak: BPS/KU-034/278/7/13, dotyczące zaopiniowania **projektu ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (druk senacki nr 278)**, w załączeniu uprzejmie przekazuję opinię Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa do tego projektu.

Z szanowaniem i szacunkiem

WICEPRZESIEDŁA
Prokuraturii Generalnej
Skarbu Państwa

Iwona Tuliowa-Juchniewicz
Iwona Tuliowa-Juchniewicz

Otrzymują:

- 1) adresat – 1 egz.,
- 2) a/a – 1 egz.

Opinia do projektu ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (druk senacki nr 278)

W związku z otrzymaniem do zaopiniowania *projektu ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (druk senacki nr 278)*, zauważa się, co następuje:

W projektowanym art. 49¹ ust. 2 zmienianej *ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116, z późn. zm.)* wątpliwości wzbudza zdanie drugie. Zdanie to stanowi, iż w orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji sąd rozstrzyga o wszystkich wydatkach, stosując odpowiednio art. 113 *ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594, z późn. zm.)*, z tym że obciążenie nimi osoby, która na podstawie ustawy wystąpiła do sądu z powództwem o ustanowienie prawa odrębnej własności lokalu z powodu bezczynności spółdzielni, a także pozostałymi kosztami procesu, których nie miała ona obowiązku ponosić, może nastąpić jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych. Należy zauważyć, iż:

Po pierwsze, zarówno zdanie pierwsze opiniowanego ustępu, jak również początek zdania drugiego odnoszą się do wydatków obciążających osobę, o której mowa w ust. 1, czyli osobę, która na podstawie ustawy wystąpiła do sądu z powództwem o ustanowienie prawa odrębnej własności lokalu z powodu bezczynności spółdzielni. W zdaniu drugim jest mowa o odpowiednim stosowaniu art. 113 *ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* przy rozstrzygnięciu przez sąd o tych wydatkach, natomiast druga części zdania odnosi się do pozostałych kosztów procesu, których nie miała ona (czyli osoba wytaczająca powództwo przeciw spółdzielni mieszkaniowej) obowiązku ponosić. Zgodnie z informacją zawartą w akapicie pierwszym na str. 6 uzasadnienia projektowanej ustawy: „*zdecydowano się na modyfikację zasad ogólnych i wprowadzenie regulacji analogicznej do tej, jaka znajduje zastosowanie w sprawach ze stosunku pracy, w których stroną inicjującą postępowanie jest pracownik (art. 97 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). Rozwiązanie to wyhodzi skądinąd naprzeciw sugestiom Trybunału Konstytucyjnego, który wyraźnie dopuścił odmienne uregulowanie kosztów procesu na gruncie art. 49¹ u.s.m.(por. pkt 6.2 uzasadnienia)*”. Należy jednak zauważyć, iż wspomniany art. 97 *ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* odnosi się wyłącznie do wydatków obciążających pracownika, zaś sąd pracy „*rozstrzyga o tych wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113, z tym że obciążenie pracownika tymi wydatkami może nastąpić w wypadkach szczególnie uzasadnionych*”. Odpowiednie stosowanie art. 113 *ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* oznacza możliwość zastosowania tego przepisu tylko w stosunku do wydatków, nie zaś do wszystkich kosztów sądowych, których strona nie miała obowiązku uiścić. Tym samym treść projektowanego przepisu nie jest adekwatna do uzasadnienia projektowanej ustawy. Wspomnieć również należy, iż na str. 7 uzasadnienia projektowanej ustawy nawiązano do zapewnienia dostępu do sądu osobom „*których nie stać na uiszczenie opłat od pozwu czy środka zaskarżenia*”. Przy odwołaniu do *ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* należy mieć na uwadze, że operuje ona w ramach kosztów sądowych – opłatami i wydatkami, a w projektowanej regulacji napisano tylko o wydatkach, co w wskazuje, że zwolnienie (tymczasowe) nie obejmuje już opłaty.

Po drugie, użycie sformułowania „*koszty procesu*” spowoduje, iż osoba, która na podstawie zmienianej ustawy wystąpiła do sądu z powództwem o ustanowienie prawa odrębnej własności lokalu z powodu bezczynności spółdzielni, będzie w pozycji uprzywilejowanej, niż strony postępowań określone w przepisach ustalających wyjątki od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wymienione w pkt 5.4 uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lipca 2012 r., sygn.. akt P 8/12.

Pojęcie „*kosztów procesu*” nie zostało zdefiniowane w przepisach ustawy o kosztach sądowych. Z art. 98 §1 kpc można jednak wywieść definicję tego pojęcia. Zgodnie z poglądami doktryny prawnej, pojęcie to obejmuje swoim zakresem: „*wszelkie koszty ponoszone przez podmioty postępowania (względnie Skarb Państwa) w związku z jego tokiem. Koszty postępowania cywilnego obejmują: koszty sądowe, na które składają się opłaty sądowe (opłata i opłata kancelaryjna) oraz podlegające zwrotowi wydatki sądowe; koszty mediacji; koszty związane z udziałem strony występującej osobiście lub reprezentowanej przez pełnomocnika niewykwalifikowanego, na które składają się*

poniesione przez nią koszty sądowe; koszty przejazdów do sądu oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie; koszty zastępstwa procesowego strony przez pełnomocnika wykwalifikowanego, na które składają się jego wynagrodzenie i poniesione wydatki. Nie można natomiast zaliczyć do nich takich kosztów, które są ponoszone przez państwo w celu zapewnienia ciągłej działalności państwowych organów sądowych, niezależnie od prowadzonych postępowań w sprawach cywilnych.” (vide: Demendecki T., Komentarz aktualizowany do art. 98 Kodeksu postępowania cywilnego, [w:] Komentarz aktualizowany do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, red. Jakubecki A, Lex 2012)

W tym kontekście należy mieć na uwadze pogląd wyrażony w pkt 5 uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lipca 2012 r., sygn.. akt P 8/12, zgodnie z którym osoby ubiegające się o wyodrębnienie lokali spółdzielczych w zdecydowanej większości przypadków nie mogą być określone jako ubogie, gdyż: „*przed przekształceniem co do zasady konieczne jest poniesienie pewnych kosztów (m.in. spłata ewentualnego zadłużenia z tytułu świadczeń wynikających z umowy najmu lokalu, wpłata wkładu budowlanego, jeżeli spółdzielnia nabyła budynek odpłatnie, uiszczenie kosztów aktu notarialnego i kosztów postępowania wieczystoksięgowego – por. art. 48 ust. 1 i 6 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych), w związku z czym procedura ta jest dostępna dla osób, które są w stosunkowo dobrej sytuacji finansowej”.* Powyższa kwestia wydaje się mieć znaczenie, w sytuacji nieokreślenia w uzasadnieniu projektowanej ustawy skutków finansowych dla budżetu państwa, wynikających z wejścia w życie przepisów zobowiązujących Skarb Państwa do ponoszenia kosztów procesu, w przypadkach określonych w nowelizowanym art. 49¹ tej ustawy.

Wbrew wątpliwościom zawartym w pkt 4 uzasadnienia projektowanej ustawy, wejście w życie tego aktu z pewnością spowoduje skutki finansowe dla budżetu państwa (wskazuje na to duża ilość orzeczeń Sądu Najwyższego w sprawach prowadzonych na podstawie dotychczasowego brzmienia art. 49¹ zmienianej ustawy – vide: baza systemu LEX) i winny one być oszacowane.

Ponadto zamiast oznaczania dotychczasowej treści art. 49¹ zmienianej ustawy jako ustępu pierwszego tego artykułu i dodawania drugiego nowego ustępu, proponuje się przytoczyć nowe brzmienie tego artykułu w całości.

STARSZA RADA
Prokuratury Generalnej
Skarbu Państwa
K. Kuczyńska
dr Krzysztof Kuczyński
28.01.2013